

Hydrachnidia'dan (Acari: Hydrachnidia: *Lebertia*), Türkiye Faunası İçin Yeni Kayıt (*Lebertia (Hexalebertia) stigmatifera*)

*Ferruh AŞCI¹, Yunus Ömer BOYACI², Muhlis ÖZKAN³

¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji bölümü- Afyonkarahisar

²Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi-Isparta

³Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi- Bursa

Yayın Kodu (Article Code): 11-1A

Özet

Bu çalışmada; Türkiye su kenesi faunası için yeni olan *Lebertia (Hexalebertia) stigmatifera*'nın; yapısal özellikleri, çeşitli vücut organlarının çizimleri ve ölçümleri yapılarak zoocoğrafik dağılımları verilmiş ve tartışması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Lebertia*, Yeni kayıt , Acari, Hydrachnidia, Türkiye

**A new Record from Hydrachnidia (Acari: Hydrachnidia: *Lebertia*) for Turkish Fauna:
(*Lebertia (Hexalebertia) stigmatifera*)**

Abstract.

In this study, the structural properties and the original drawings of *Lebertia (Hexalebertia) stigmatifera* and This species is given as new records for the Turkish water mite (Acari, Hydrachnidia) fauna. The general characteristics of the *Lebertia (Hexalebertia) stigmatifera* is described and information about the measurements of their various organs is given. Furthermore, the distribution of this species is discussed.

Keywords: Acari, Hydrachnidia, *Lebertia*, new record, Turkey.

e-mail: f_asci@aku.edu.tr

Giriş

Türkiye su kenesi faunası, günümüz itibarıyla 23 familyaya ait 52 cins ve bu cinslere ait Yaklaşık olarak 260 tür içermektedir. Bu türlerden 37 tanesi endemik türdür. Türkiye su kenelerindeki

endemizm oranı (% 15.7)'dir (Erman ve ark. 2010; Bursalı ve ark. 2010). Şimdiye kadar Türkiye faunası için tespit edilen *Lebertia* türleri ve lokaliteleri aşağıda verilmiştir. *Lebertia (Lebertia) castalia* K. Viets, 1925, Erzurum, Muş; *Lebertia*

(*Lebertia*) *glabra* Thor, 1897, Niğde; *Lebertia* (*Lebertia*) *maculosa* Koenike, 1902, Rize; *Lebertia* (*Lebertia*) *schechteli* Thor, 1913, Elazığ, Erzurum, Kayseri, Van; *Lebertia* (*Pilolebertia*) *porosa* Thor, 1900, Afyon, Elazığ, Erzurum, Konya, Rize; *Lebertia* (*Mixolebertia*) *turcica* Bursalı ve Özkan 2004, Tokat; *Lebertia* (*Pilolebertia*) *insignis* Neuman, 1880, Tokat (Erman ve ark. 2007, 2010, Bursalı ve Özkan 2004, Bursalı ve ark. 2011). Bu makalede Türkiye su kenesi faunası için yeni kayıt olarak verilen ve tek örnek üzerinden tanımlanan *Lebertia* (*Hexalebertia*) *stigmatifera*'nın yapısal özellikleri ele alınmış ve tartışılmıştır.

Materyal ve Metot

Akarsu içinden toplanan taş, yosun ve diğer su bitkileri laboratuarda tazyikli musluk suyu altında elek serilerinden geçirilerek yıkanmış ve eleklerde biriken materyal, beyaz zeminli küvete aktarılarak, örnek küvetten toplanmıştır. Küvetten pipet ile alınan örnek içinde Koenike sıvısı (5 kısım gliserin, 2 kısım sirke asidi, 3 kısım saf su) bulunan saklama şişesine aktarılarak tespit edilmiştir.

Saklama şişesinde Koenike sıvısı içinde bulunan örnek cam kenarında şeffaf hale gelinceye kadar güneş ışığına maruz bırakılmış ve saydam hale gelen örnek daha sonra petri kabına aktarılarak steromikroskop altında cins düzeyinde tasnif edilmiştir. Cins düzeyinde Ayrımı yapılan örnek lam üzerine aktarılarak steromikroskop altında özel şekiller verilmiş olan, iğneler ve ince uçlu pensler yardımı ile örneğin, mikroskop altında çizimleri yapılmış ve bu çizimler üzerinden de tür teşhisi yapılmıştır.

Bulgular

Familya: Lebertidae Thor, 1900

Deri zayıf ve genellikle sırt plakları yoktur. Yanal gözler kapsüllüdür. Epimerler kaynaşmış, oldukça fazla gelişmiş, altta sırtın bir parçası haline gelmişlerdir. 'Y' şeklindeki kaynaşma çizgisi eşeyssel bölgeden kapitulum çukurluğunun üst yan kısımlarına uzanır. III. ve IV. epimer arasındaki kaynaşma çizgileri eşeyssel bölgeden yanlara doğru uzanır, fakat tam değildir. IV. B/1' in bağlanma bölgesi IV. epimerin üzerinde yer alır. Eşeyssel plaklar kısmen veya tamamen IV. epimer tarafından kuşatılmıştır. Üç çift eşeyssel çukurluk mevcuttur. Palp beş parçalıdır. IV. B/6 iyi gelişmiş tırnaklar taşır. Yüzme kılları var veya yoktur. Keliser tırnağı küçüktür.

Erkek Cins: *Lebertia* Neuman, 1880

Lebertia (*Hexalebertia*) *stigmatifera* Thor, 1900

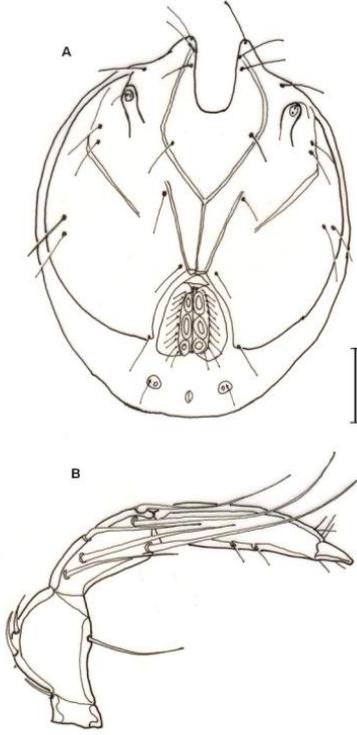
Erkek

Vücut 773/587 µm büyüklüğündedir. Yapı ve genel özellikleri dişiye benzer. Palp parçalarının üst uzunluğu; 27-80-93-133-27=360 µm, alt uzunluğu; 17-93-80-133-33=356 µm, yükseklikleri; 40-67-40-40-16 µm'dir. Epimer bölgesi 600/560 µm büyüklüğündedir. Bacak parçalarının boyları; I.Bacak: 53-67-87-133-147-147=640 µm, II.Bacak: 67-80-93-147-173-173=733 µm, III.Bacak: 67-93-107-160-187-200=814 µm, IV.Bacak: 107-80-173-213-227-213=1013 µm'dir. Eşeyssel bölge 147/67 µm büyüklüğündedir.

İncelenen Örnekler ve Yaşama Alanları: 24.9.2000, 1♂, küçük dere, Ovid Dağı, Rize.

Yayılışı: Avrupa'da yaygındır (Bader 1975). İskandinavya yarımadasından Akdeniz kıyılarına Rusya ve Romanya

içlerine kadar birçok bölgede tespit edilmiştir.

Şekil 1. *Lebertia stigmatifera*, Erkek:
A-Idiosoma, ventral B- palp.
Ölçek; A 155 mµ, B 56 mµ.

Tartışma

Lebertia stigmatifera Yakın türlerden P₄'ün P₃'den uzun olması, P₄'ün eğik tarafındaki porların ortada bulunması, boşaltım açıklığı çevresinde kitin bir halkanın varlığı, ikinci epimerlerin arka uçlarının genişliğinin bir eşeysel kapak genişliği kadar olması gibi özellikleriyle yakın türlerden ayrılmaktadır (Viets 1936, Bader 1975, Lundblad 1956). *L. stigmatifera stigmatifera* (Thor, 1900); *L. s. nodosa* (Viets, 1923); *L. s. porifera* (Viets, 1925) ve *L. s. seperata* olmak üzere 4 alt türü kaydedilmiştir (Bader 1975). Türün sistematik durumunda açıklığa kavuşturulması gereken birçok sorun mevcuttur (Bader 1975). Ancak mevcut örnek sayısı bu konuda görüş

bildirmenin doğru olmadığı kanısındayız. İleride yapılacak olan çalışmalar üzerinden yeterli sayıda örnek elde edilmesi durumunda türün daha sağlıklı biçimde tartışılması mümkün olacaktır.

Kaynaklar

Bader C 1975. Die Wassermilben des Schweizerischen Nationalparks. 1. Systematisch-Faunistischer Teil. Ergebnisse der Wissenschaftlichen Untersuchungen im Schweizerischen Nationalpark 14: 1-270.

Bursalı A, Özkan M 2004. A new record of water mite species *Lebertiaturcica* sp.n. (Lebertiidae, Hydracnellae, Acari) from Turkey. *Bulletin of pure and applied sciences*, 23 (A): 113-116.

Bursalı A, Aşçı F, Özkan M 2011. *Lebertia insignis* Neuman, 1880. (Acari, Hydrachnidia, Lebertiidae), a new record for the Turkish fauna. *Türkiye Entomoloji Bülteni*, 1(1): 27-30.

Erman O, Özkan M, Ayyıldız N, Doğan S 2007. Checklist of the mites (Arachnida: Acari) of Turkey. Second supplement. *Zootaxa*, 1532: 1-21.

Erman O, Pesic V, Esen Y, Özkan M 2010. A check list of the water mites of Turkey (Acari: Hydrachnidia) with description of two new species. *Zootaxa*, 2624: 1-48.

Lundblad O 1956. Zur Kenntnis süd-und mitteleuropaischer Hydrachnellen. *Ark. für. Zool*, 10, 1-306.

Viets K 1936. Wassermilben Oder Hydracarina (Hydrachnellae und Halacaridae). In: Dahl, F.(ed.) Die Tierwelt Deutschlands und der angrenzenden Meeresteile und nach ihren Merkmalen und nach ihrer Lebensweise. *Gustav Fischer Verlag Jena*, x+574 pp.